

Het Groeiboek

IMPACT METEN EN VERBETEREN

Dit is een deel van het Oranje Fonds Groeiboek.

[Hele Groeiboek bekijken?](#)

5

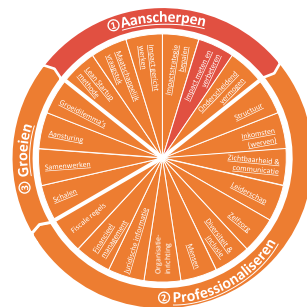
Impact meten en verbeteren

1. Synthese: Impact meten en verbeteren
2. Zelfstudie: Een meetplan maken
3. Zelfstudie: Doelen SMART formuleren
4. Zelfstudie: Impactmeting Young in Prison
5. Zelfstudie: Verschil maken met je aanpak

5 Impact meten en verbeteren

Om impactgericht te werken, is het meten van je impact essentieel. Hierdoor kun je sturen op impact en deze verbeteren. Ook helpt dit om je impact geloofwaardigheid te onderbouwen richting stakeholders, je merk te versterken en om je te onderscheiden

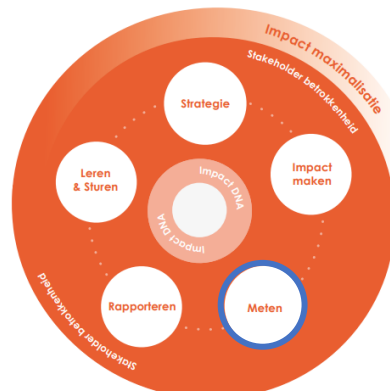

Business Model Canvas onderdelen

Maatschappelijk Vraagstuk Probleem/kans Wat is de maatschappelijke bedreiging of de maatschappelijke kans waar je je op richt? Bestaande alternatieven Welke bestaande oplossingen zijn er voor het probleem?	Aanpak Wat is jouw oplossing voor het probleem of hoe ga je de kans pakken? Kernactiviteiten Wat zijn de belangrijkste werkzaamheden uitgevoerd moeten worden? Middelen Wat zijn de belangrijkste middelen die nodig zijn voor de uitvoering? Succes meten Hoe ga je vaststellen dat jouw aanpak succesvol is voor je doelgroep?	Waardepropositie Per klantsegment een enkelvoudige en duidelijke boodschap: waarom ga je onderscheid en wat je toegevoegde waarde is.	Ongelijk voordeel Wat kan mogelijk gekopieerd of gelucht worden? Kanalen Hoe ga je je doelgroepen bereiken?	Doelgroep-segmenten Wie heeft baat bij de aanpak en/of wie is centraal om de aanpak te realiseren? Profielgroep(en) (Betalende) klant(en) Partners
Kostenstructuur Alle kosten die gemaakt moeten worden om de aanpak te laten werken Maatschappelijke kosten Wat zijn de sociale/maatschappelijke nadelen of kosten van de aanpak?	Inkomstenstromen Alle inkomsten die de aanpak genereren uit elk doelgroepsegment Maatschappelijke opbrengsten Wat zijn de sociale/maatschappelijke positieve effecten van de aanpak			

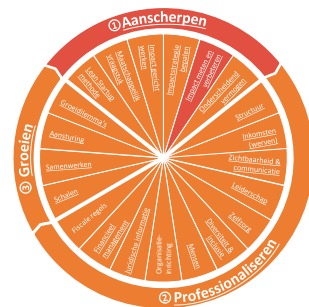
MY-impactmodel stappen

oranje fonds

Impact meten en verbeteren

Om impactgericht te werken, is het meten van je impact essentieel. Hierdoor kun je sturen op het verbeteren van je impact. Ook helpt dit om je impact te onderbouwen richting stakeholders.

Als je je hebt verdiept in impactgericht werken en een impactstrategie hebt uitgewerkt met behulp van een Theory of Change, is het belangrijk om data te verzamelen om je impact te kunnen meten. Dit doe je door de volgende stappen te volgen:

1. Begin met het **bijhouden van output (directe resultaten)**, zoals hoeveel mensen je bereikt. Dit is nog niet je impact, maar bijvoorbeeld hoeveel mensen er gebruik maken van je activiteiten.
2. Begin met **meten** van de belangrijkste (missie gerelateerde) **directe en indirecte effecten** (om bij te houden of je activiteiten het beoogde effect hebben),
3. Werk toe naar het verkrijgen van een **volledig inzicht en stevigere onderbouwing** van je impact. Het is belangrijk om wat je leert, vervolgens te gebruiken om **je activiteiten, strategie, en Business Model Canvas verder aan te scherpen**.

TOMS past hun strategie aan na een impact meting

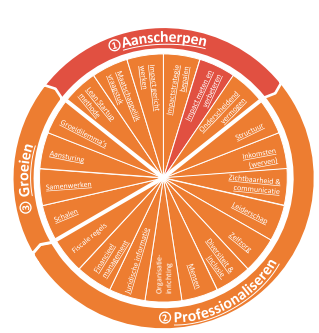
TOMS begon in 2006 met het unieke "één paar schoenen voor één paar schoenen business-model", waarbij klanten die schoenen kochten, gratis een paar doneerden aan iemand in nood. Uit impact evaluaties bleek dat de aanpak onverwachte problemen veroorzaakte. Het doneren van schoenen was ingewikkeld en tijdrovend, trof lokale schoenmakers en had geen diepgaand effect op de ontvangers. Dankzij deze inzichten heeft TOMS een meer impactvolle aanpak ontwikkeld, gericht op lokale kwesties zoals dakloosheid en sociaal ondernemerschap.

Seepje's dashboard draagt bij aan een gemotiveerd team

Seepje, opgericht in 2013 door Jasper en Melvin na het zien van een Nepalese vrouw die zeep maakte van Sapindus-boomschillen op tv, biedt nu wasmiddelen gemaakt van deze vruchten. Met 1100 verkooppunten in Nederland en België, streeft Seepje ernaar impact te hebben op consumenten, Himalaya-boeren, sociale werkplaatsen en het milieu. Het bedrijf volgt hun prestaties op een kantoor-dashboard, waaronder het aantal wasbeurten met Seepje, gerecyclede melkflessen voor verpakking, productie in sociale werkplaatsen en geplante bomen in Nepal. Dit houdt het team gemotiveerd en gericht op hun doelen. Een eerste meting bevestigt dat Seepje's afvalwater 85% schoner is dan dat van andere wasmiddelen. Hoewel de impact op boeren lastiger te meten is, wil Seepje hieraan werken zodra het bedrijf groeit en de kosten daarvan kan dragen.

oranje fonds

Een meetplan maken (1/4)

Doel: het maken van een meetplan om aan de slag te kunnen met een eerste impactmeting.

Oefening: [Download hier](#) het Impact Meetplan template en vul deze in. Onderstaand vind je een stappenplan dat je helpt bij het invullen:

1. Formuleer je “Leervragen”, “Effect(en)”, en bijbehorende “Definitie(s)”:

De volgende vragen helpen bij het bedenken van je leervragen en meetprioriteiten (effecten en definities):

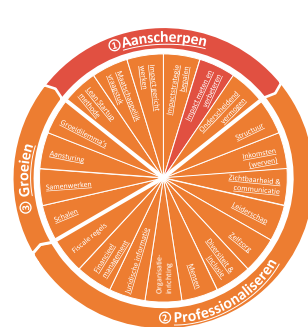
- Waar ben jij zelf nieuwsgierig naar? Waar zijn je stakeholders nieuwsgierig naar?
- Welke doelgroepen en effecten zijn het meest belangrijk in het licht van je missie?
- Welk onderdeel van de Theory of Change is nog niet onderbouwd of onderzocht in eerder onderzoek?
- Welke informatie wil je laten zien aan stakeholders? Wat moet er straks in je impactrapport staan?
- Hoeveel tijd en geld is er beschikbaar voor je impactmeting?
- Welke informatie kan je makkelijk ophalen of is zelfs al beschikbaar?

2. Formuleer indicator(en):

- Een indicator is maatstaf die laat zien wanneer een bepaald effect optreedt (voorbeeld: indicator voor ‘gezondheid’ is hoe vaak iemand een dokter bezoekt.)
- Een indicator moet zichtbaar maken als er iets gebeurt,
- Een indicator kan objectief en subjectief zijn,
- Een indicator is meetbaar.

Tips voor het formuleren van indicatoren:

- Hou het kort en eenvoudig,
- Bedenk alvast volgens welke methode je de indicator kunt meten, en bij wie (dat helpt om het concreet te maken),
- Bekijk of je bestaande indicatoren (bijv. op internet, [impactpad.nl](https://www.impactpad.nl) of binnen het Oranje Fonds) kunt gebruiken,
- Soms is het nodig om meerdere indicatoren te gebruiken om iets te meten.

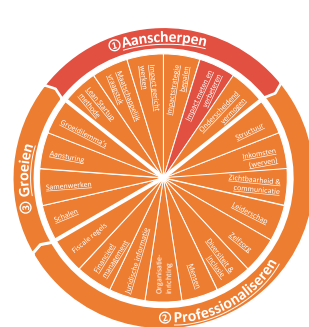
oranje fonds

Een meetplan maken (2/4) Voorbeelden van indicatoren

Doel: het maken van een meetplan om aan de slag te kunnen met een eerste impactmeting.

Dit is als voorbeeld een **versimpelde versie van het meetplan** van organisatie **Dance Connects**. Dance Connects organiseert hedendaagse dansactiviteiten voor mensen van 50 tot 100 jaar oud. Hun aanpak versterkt lichaam, geest en sociaal netwerk van ouderen, zodat zij volwaardig mee blijven doen in de samenleving. **Ter illustratie zijn twee effecten uit hun Theory of Change geselecteerd.** Per effect zie je hoe indicatoren meetbaar worden gemaakt. De effecten linken aan twee verschillende activiteiten groepen van Dance Connects: Community en Care.

	Output/effect	Output/effect
Effect Beschrijving output of het effect om te meten	Ouderen doen actiever mee in de samenleving door deelname aan Dance Connects Community & Care (migrantengroepen).	Ouderen voelen zich mentaal sterker door deelname aan Dance Connects Community & Care.
Definitie	Ouderen ondernemen meer sociale, culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten dan voorheen.	Verbetering merkbaar op geheugen, stemming, zelfacceptatie, gevoel van controle.
Indicator(en) Hoe verandering gemeten wordt	Aantal sociale, culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten. Mate waarin deelnemers aangeven tevreden te zijn met dit aantal.	Mate van mentaal welbevinden deelnemers. % positieve uitkomsten op vragen, bijv. o.a.: - Ik kan dingen goed onthouden - Ik kan mij goed concentreren - Ik accepteer mijzelf zoals ik ben - Ik zoek naar oplossingen om moeilijke situaties te veranderen
Beschikbaarheid data	Resultaten jaarlijkse vragenlijsten, bijv: - 9 van de 14 respondenten is meer gaan ondernemen met groepsgenoten.	Resultaten jaarlijkse vragenlijsten, bijv: Door mee te doen... - Ben ik blijer en enthousiaster (61%) - Voel ik me zelfverzekerder (45%) - Ervaar ik minder stress (41%)
Methode van data verzamelen	Vragenlijsten jaarlijks bij deelnemers uit verschillende groepen (community en care).	Vragenlijst bij Community, bij Care eerst interviews en later mogelijk andere methode.
Wanneer	Jaarlijks	Jaarlijks
Verantwoordelijke	Medewerker Onderzoek & Ontwikkeling	Medewerker Onderzoek & Ontwikkeling + impact expert
Benchmarks Om data te vergelijken (bijv data CBS of intern)	Met resultaat uit vragenlijst en interviews start/jaar ervoor. Tevreden als de deelnemers die het nodig hadden meer zijn gaan participeren.	Met resultaat uit vragenlijst en interviews start/jaar ervoor. Tevreden als 75% zich beter voelt.
Uitdaging of Meetdilemma	Dit is een "hoger" effect: moeilijker meetbaar; deelnemers komen in eerste instantie gewoon om te dansen. Goed nadenken over de vraagstelling.	Mentale conditie: geen makkelijk onderwerp om via vragenlijsten te bespreken. Goed nadenken over vraagstelling. Bij migrantengroepen is vertaling nodig. Andere meetmethoden nodig voor deelnemers die zichzelf niet verstaanbaar kunnen maken.

oranje fonds

Een meetplan maken (3/4)

Doel: het maken van een meetplan om aan de slag te kunnen met een eerste impactmeting.

3. Kijk of er al data beschikbaar is voor je geformuleerde indicator(en):

Denk bijvoorbeeld aan informatie uit je administratie of bestaand onderzoek. Het is hierbij goed om te kijken of er digitaal data beschikbaar is, big data en openbare bronnen worden steeds vaker ingezet door sociale initiatieven. Kijk bijvoorbeeld eens op [movisie](https://www.movisie.nl) of [impactpad.nl](https://www.impactpad.nl).

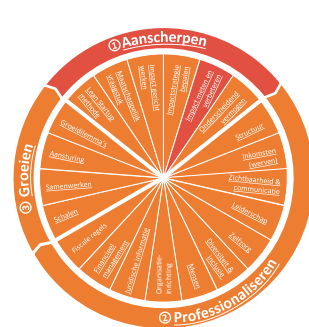
4. Definieer bij wie je gaat meten:

- Waar mogelijk meet je bij **de doelgroep**, waarbij je directe verandering teweegbrengt. De doelgroep heb je al gedefinieerd in je ToC. Soms is het praktisch niet haalbaar om bij je doelgroep te meten, bedenk in zulke gevallen wie het beste je doelgroep kan vertegenwoordigen (bijv. directe naasten).
- Waar mogelijk meet je via **een representatieve steekproef**. De volledige doelgroep is namelijk vaak te groot, waardoor het meten te tijdsintensief wordt.
 - Bedenk hoe je mensen gaat selecteren, dit kan bijvoorbeeld willekeurig.
 - Online zijn tools te vinden die berekenen hoe groot je steekproef moet zijn om uitspraken te kunnen doen over de volledige groep. Een voorbeeld is: steekproefcalculator.com.

5. Formuleer hoe je gaat meten (je dataverzamelingsmethode):

Je dataverzamelingsmethode is afhankelijk van je doel, en kan daarom verschillen.

- Allereerst heb je de keuze tussen **primaire data** (zelf verzameld) en **secundaire data** (uit bestaande bronnen). Bedenk of je data uit een bestaande bron kan halen (dit scheelt vaak tijd en geld). Let hierbij altijd op de betrouwbaarheid van de bron.
- Als je **primaire data** nodig hebt, kan je kiezen uit twee vormen van onderzoek:
 - **Kwalitatief:** Het verzamelen van citaten (bijvoorbeeld via interviews), dit geeft inzicht in: “hoe” vragen, “waarom” vragen achterliggende redenen, motivaties en percepties).
 - **Kwantitatief:** Het verzamelen van numerieke data of cijfers (bijvoorbeeld via vragenlijsten), dit geeft inzicht in: het “of” en “hoeveel” (vindt iets plaats, in welke mate). Denk aan Interviews, focus groep, vragenlijsten, turflijsten
 - Je kan ook kiezen voor een combinatie van beide onderzoeksmethoden.

oranje fonds

Een meetplan maken (4/4)

Doel: het maken van een meetplan om aan de slag te kunnen met een eerste impactmeting.

6. Formuleer wanneer en hoe vaak je gaat meten:

- Bij voorkeur kies je voor een ontwerp met een **nul-, voor-, na-, en follow-up meting, waar de metingen (bijna helemaal) dezelfde vragen en format hebben**,
 - Nulmeting:** Een nulmeting kan je meer grip geven op de impact. Bij een nulmeting meet je voor de start van het traject een aantal indicatoren bij deelnemers.
 - Voor- en nameting:** Een meting vlak voor, en direct na de activiteit(en) kan je een helder beeld geven van toename of afname van hetgeen je wil waarnemen.
 - Follow-up meting:** Een meting die een paar weken, of maanden later plaatsvindt. Hiermee kan je de duurzaamheid van je activiteiten en eventuele langetermijneffecten vaststellen.
- Vul hier ook in hoe de planning eruit moet zien. Wanneer ga je data verzamelen? Wees realistisch door rekening te houden met wanneer effecten zichtbaar zullen worden.

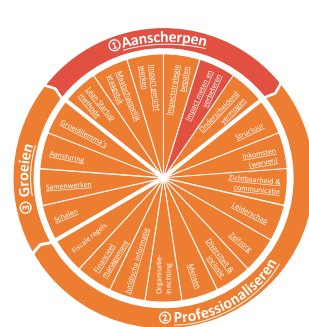
7. Formuleer de verantwoordelijke en meetdilemma's:

- Vul in wie verantwoordelijk is in je team om de meting te coördineren,
- Vul ook in welke uitdagingen je verwacht bij het meten van de output, aannames of effecten. Denk daarbij aan de mogelijke problemen die je kan tegenkomen in de meting. Voorbeelden zijn: Een moeilijk bereikbare doelgroep, taalbarrières, ontbrekende data in het systeem of een gevoelig thema (zoals schulden).
- Door hier nu al over na te denken, kan je deze aandachtspunten meenemen in het ontwerp van de meting.

8. Bekijk of je resultaten kan vergelijken met een benchmark:

Het interpreteren van verzamelde gegevens is een stuk makkelijker als je de gegevens ergens mee kunt vergelijken en zo betekenis kunt geven aan resultaten. Dit kan je helpen om te bepalen of de resultaten relatief hoog of laag zijn. Vaak worden doelstellingen op één van onderstaande manieren geformuleerd:

- Bestaande benchmark:** Je kunt gebruik maken van benchmarks uit bestaand onderzoek, extern of intern. Een nuttige bron voor beschikbaar onderzoek in het sociaal domein is [Movisie](#).
- Eigen nulmeting:** Zoals hierboven omschreven. Je kunt bij periodiek meten ook resultaten over tijd vergelijken.
- Verwachtingen vooraf noteren:** Een laatste optie is om vóór de meting samen vast te stellen wat je verwachtingen zijn. Vergelijken van resultaten en verwachtingen helpt betekenis te geven aan je data en verwachtingen.

oranje fonds

Impactmeting Young in Prison Hoe doen anderen het?

Doel: luisteren hoe Young in Prison haar impact meet.

Luister naar deze aflevering van de Groeipodcast om het verhaal van Young in Prison te horen, hierin hoor je onder andere hoe zij hun impact meting hebben aangepakt.

Wat zijn belangrijke punten om mee te nemen?

1. Na het vaststellen van je organisatiedoel en hoe je daar wil komen, kijk je met impact metingen of je slaagt in het bereiken van deze verandering.
2. Bij impact meten is het meetbaar maken van ingewikkelde operationele begrippen heel belangrijk. Zo wil YIP jongeren **verbeeldingskracht, competenties, energie en verbinding** meegeven, maar hoe meet je dit?
3. Zorg hierbij dat je begrippen goed uitschrijft, vervolgens bedenk je indicatoren die je verwerkt in (simpele) vragen voor de doelgroep en experts. Goede indicatoren zijn zo objectief mogelijk, om bias te minimaliseren.

Young in Prison: zo meet je impact

34 min

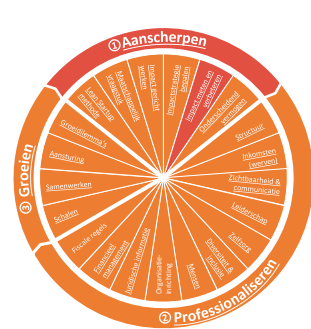
YOUNG IN PRISON

Hoe doen anderen het?

In deze podcast vertelt Young in Prison over haar concept en hoe zij haar impactmetingen aanpakt

Met wie maak je kennis in deze podcast?

- **Young in Prison** is een Stichting met de sociale missie om jongeren beter uit jeugddetentie te laten komen, bijv. door middel van baan zekerheid
- **Creativiteit** staat centraal in trainingen en workshops

oranje fonds

Verskil maken met je aanpak Hoe doen anderen het?

Doel: zien hoe andere sociaal initiatiefnemers hun impact meten, om zo te weten dat hun aanpak verschil maakt.

Bekijk onderstaande video van het Oranje Fonds Kennisplatform, door te klikken op de video. Op het Kennisplatform wordt via verschillende *vragen die ertoe doen*, duidelijk gemaakt hoe andere sociaal initiatiefnemers omgaan met uitdagingen.

Wat zijn de vier belangrijkste punten om mee te nemen?

1. Houd **resultaten** bij om te sturen, te verbeteren en je **impact** te vergroten.
2. Experimenteer en zoek een juiste **mix** van **meetinstrumenten/tools**.
3. Maak gebruik van **bestaande modellen** in jouw sector/domein.
4. Maak je meetmethodes **toegankelijk** voor je doelgroep en **bruikbaar** voor je financiers.

Klik nu op onderstaande video

2023

Hoe weet ik dat mijn aanpak verschil maakt?

In deze video vertellen drie organisaties hoe zij weten dat zij verschil maken en waarom ze dit inzichtelijk maken

Met wie maak je kennis in deze video?

- **Refugee Team** helpt mensen die nieuw zijn in Nederland sneller te integreren
- **Team Toekomst** uit de Rotterdamse wijk Delfshaven zorgt ervoor dat kinderen kansgelijk opgroeien
- **Cash to Grow** promoot spaarkringen, waar mensen met een krappe beurs samen sparen